

Szomszédság I.
„Jó szomszédság áldás, rossz szomszédság török átok!”

Kompetenciaterület:
Szociális, életviteli és környezeti kompetencia
7. évfolyam

Programcsomag: Toleranciára nevelés

A modul szerzője: Borbélyné Nagy Éva

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	12-13 évesek
Időkeret	3 × 45 perc
A modul közvetlen célja	Érdeklődés, motiváció felkeltése a lakókörnyezet viszonyainak alakítására, saját kezdeményezések megvalósítására. Az együttműködés fejlesztése.
A modul témái, tartalma	Témák: Kapcsolatok: együttműködés, segítségnyújtás, tolerancia, kommunikáció, felelősség; társadalom: szociális problémák; konfliktus: érdekellentét, előítélet; erkölcs és jog: szabályok, normák; környezet: lakóhelyi környezet Tartalom: Szomszédsági viszonyok. A lakóhelyen való együttélés megjelenítése közmondásokban. Saját tapasztalatok, személyes felelősség a helyi kapcsolatok alakításában.
Megelőző tapasztalat	Saját élmények a szomszédsági együttéléstről
Ajánlott továbbhaladási irány	Civil szerveződés a lakókörnyezetben
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Önszabályozás: felelősségvállalás, törődés, tekintet másokra, tolerancia, bizalom A szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív készségek: információkezelés, kritikai gondolkodás Társas kompetenciák: empátia, kommunikációs készségek, együttműködés, társadalmi részvétel
Kapcsolódási pontok	A Nat-hoz: Ember és társadalom, Magyar nyelv és irodalom Tantárgyakhoz: Társadalomismeret, állampolgári és gazdasági ismeretek, osztályfőnöki óra Modulokhoz: Közösségek a lakókörnyezetben (szka207_28), Fiatalok a közösségben, fiatalok a közösségért (szka207_36), Sok kicsi sokra megy (szka209_30)
Támogató rendszer	Bárdosi Vilmos – Kiss Gábor: <i>Közmondások. 3000 magyar közmondás és szójárás betűrendes értelmező dióhéjszótára.</i> Az ékeesszólás kiskönyvtára. Tinta Könyvkiadó. Budapest, 2005 Dr. Spencer Kagan: <i>Kooperatív tanulás.</i> Önkonet Kft. Budapest, 2001 Peter Nilssen – Uwe Iden: <i>Moderátoriskola.</i> Műszaki Könyvkiadó. Budapest, 1999

Módszertani ajánlás

A három témaegység alkalmas osztályfőnöki órán történő feldolgozásra, de kifejezetten ajánlott összevonva is, tanórán kívüli tevékenység keretében (összevont órák, szabadidős elfoglaltság, erdei iskola, nyári tábor stb.).

Tér-terem elrendezés: megfelelő térre van szükség a ráhangolásnál a vonal kialakításához: tanterem, folyosó stb. A tanterem berendezése akkor szolgálja a változatos munkaformákat a legjobban, ha mozgatható, négy-öt fő számára körbeülhető asztalokból áll.

A csoportok összetétele a 3 x 45 perces időtartamú foglalkozásokon állandóak, mert:

- a szerepek cserélődnek a csoport tagjai között,
- a csoport hosszabb távú közös gondolkodásmódja jobb eredményt hozhat,
- a csoporttagok közötti együttműködés szintje, minősége javulhat,
- a kialakulnak az együttműködési csoportnormák.

A feladatokhoz rendelt anyagokat, munkalapokat és eszközöket egy külön asztalra vagy polcra helyezjük el, ahonnan az anyagfelelősök önállóan elvehetik, és a csoport munkahelyére viszik.

Gyurmaragasztó vagy ragasztószalag (festők által használt papírszalag – olcsó és nem tesz kárt a falban, bútorban, sokáig elég, gazdaságos)

Színes magazinok (hogyan érezzük magunkat a szomszédságunkban...) – előzetes gyűjtést igényel – kérjük meg a gyerekeket, hogy hozzanak olyan képeket, amelyek az emberek lakókörnyezetét és ottani viszonyait ábrázolják!

A postaláda bármilyen üres kartondoboz (például cipődoboz) lehet.

A csoportmunkák ideje alatt a pedagógus a kiscsoportokban folyó interakciókat figyeli, és a felmerülő viták, nehézségek, problémák esetén az együttműködési normákra, szerepekre utal. A szerepeket, normákat függesszük ki a teremben, jól látható helyen.

Időbeosztás: A megadott időkeretek rugalmasak, három 45 perces óra esetén úgy alakíthatók, hogy a három tematikus egység éppen 45-45 percet vegyen igénybe. Szerencsésebb azonban, ha a modult egyben meg lehet valósítani, és az egyes tevékenységekre az osztály érdeklődésének, igényeinek megfelelő időt lehet fordítani a megadott időhatárok között. A megadott időkeretek között így is betartható a 135 perc. Időhiány esetén az I/2. kihagyható.

A modul a diákok aktivitására, csoportos együttműködésére épül, a tanár szerepe az órai tevékenységeket megtervező, támogató, segítő, munkaszervezésben jártas felnőtt szerepe.

Speciális javaslatok az értékeléssel kapcsolatban

A modul során az értékelés folyamatosan eleme a közös tevékenységeknek. Olykor indirekt: a megerősítést az adja, ha a csoportmunka eredménye a többiek számára érthető, dekódolható. Máskor direkt abban az értelemben, hogy a közös megbeszélések során mód nyílik az

eredmények, értelmezések összehasonlítására. A csoportmunka során folyamatos a társak értékelése és az önértékelés is, mivel az interakciók egyben visszacsatolásként is működnek.

Ha a tanár értékeli, akkor emelje ki, hogy sokféle probléma jelenik meg a szomszédok együttélésében, amelyekre többféle megoldás is jó lehet.

A modul mellékletei

Tanári mellékletek

P1 – Peter Mayle: *Egy év Provence* (részlet)

P2 – Szomszédsággal kapcsolatos közmondások

P3 – A plakátkészítés szempontjai

Diákmellékletek

D1 – Csoportfeladatok

D2 – Megfigyelési szempontok

D3 – Hogyan érzed magad a szomszédságban, lakóhelyed környezetében? – Témátáblázatok

D4 – Szempontok az akcióterv elkészítéséhez

D5 – Táblázat az ötletgyűjtéshez

D6 – Az akció kidolgozása: mit változtatnánk? Mit javítanánk? Hogyan?

D7 – Megfigyelési szempontok az akciótervhez